



Paul Brodersens prædiken 10. søndag efter trinitatis

Taler

Paul Brodersen
Domprovst

Dato

17. august 1941

Sted

Vor Frue Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 19, vers 41-48

1 Helligdommen og folket

Man kan vanskeligt tænke sig to mere forskelligartede billeder af Jesus end dem, der møder os side om side hos Lukas i slutningen af hans evangeliums nittende kapitel. Først skildres der for os, hvordan Jesus græder over Jerusalem, der ikke kender sin besøgstid, og straks derefter fortælles der om, at han gik ind i helligdommen og uddrev dem, der solgte. Han græder over byen og svinger svøben i hellig harne i templet.

10 Saa vidt spænder Jesu sind - fra medynkens taarer til den hellige flamme. Og skal vort sind ligne hans, maa vi baade kunne sørge i medynk med mennesker og harmes over det, der vildleder og fordærver. Vi maa se paa det, der foregaar, med et medfølelse sind over for mennesker, men vi maa ogsaa være rede til med troens kraft og myndighed at gribe ind for at faa forholdene ændret efter Guds vilje.

Da Jesus var kommet ind i den by, over hvis blindhed og skæbne han havde grædt, gik han til helligdommen i byen og udrensede med hellig myndighed den kræmmerhandel, der fandt sted paa hellig grund. Det var kun ganske naturligt, at han søgte til byens tempel, naar hans sind var opfyldt af, hvordan det stod til med byen. Fra templet skulde jo den aandelige hjælp og vejledning komme. Men templet i byen opfyldte ikke sin bestemmelse. Hvad var da dets bestemmelse? Den fandt Jesus udtrykt i ordet: »Mit hus skal være et bedehus for alle folkene.« Men de, der tjente ved helligdommen, havde sat en handel i system, der gjorde dem selv rige, mens den ødelagde den stilhed og aand, der burde herske paa dette sted, hvor mennesker skulde møde Gud.

Det var i hedningernes forgaard, at denne handel fandt sted. Denne forgaard var det eneste sted paa templets grund, hvor hedninger maatte komme. Under
30 dødsstraf var det dem forbudt at gaa videre. Her maatte altsaa søgende
hedninger staa, naar de i bøn vilde søge forbindelse med den Gud, der dyrkedes i
Israels helligdom. Og hvad mødte de saa her? Larm og skrig fra boder, hvor der
handlede, raslen af pengestykker og brægen af dyr, altsammen gennemtrængt af
verdslig spekulation og begærlighed. Dette kunde Jesus ikke roligt se paa. Dette
35 maatte drives ud.

Nu er det for os ikke Jerusalem paa Jesu tid, det gælder, men os selv, os, der
oplever denne tid. Der er meget baade at bedrøves og forfærdes over i denne tid.
Hvor ledes maa alt det, der sker i vor tid, føles af det hjerte, der ser og kender alt,
40 og som er fyldt af kærlighedens omsorg og medfølelse for alle mennesker, men
ogsaa af den hellige ild over for al uret, løgn og ondskab. Jeg tror, at det, der nu
som dengang mest af alt fylder dette guddommelige hjerte med sorg og smerte,
er menneskers blindhed over for det, der kan tjene til deres fred. De saa det ikke
dengang til trods for, at Jesus havde været iblandt dem. Og verden ser det ikke
45 og tror det ikke den dag i dag trods 2000 aars kristen forkyndelse.

Det er tydeligt, at verden ikke véd, hvad der tjener til dens fred. Der er kun én,
der virkelig kan lære os det – Jesus. Han viser os, at det, der forstyrrer freden, er
at leve for falske maal. Det er det, mennesker gør – derfor er der ikke fred i deres
50 hjerter, og derfor kan de ikke leve i fred med hinanden. Saa længe vi søger vort
 eget og vil have vor egen vilje igennem, kan der ingen fred blive. Fred i hjertet og
fred mellem mennesker i hjem, i samfund og mellem folkene kommer kun, hvor
Gud kommer til at raade. Vi maa blive ærlige over for Gud og ved Kristus lade
os bringe i det sande tillids- og lydighedsforhold til vor fader i himlen. Vi maa
55 sætte Guds vilje over vor egen, give os Gud i vold, stole paa ham og lade ham
raade over os. Det, og det alene, tjener til vor fred.

Det vilde de ikke indse dengang. Det har de fleste stadig ikke villet indse, selv om
Kristi ord har lydt i folkene. Vi oplever nu, hvorhen det fører, naar folkene
60 følger menneskelig visdom og vilje i stedet for at tro Kristus og lade sig lede af
ham. Og midt i alt dette frygtelige gør mennesker sig deres tanker om en
kommende fred. Men de fleste synes ikke virkelig at forstaa, at der kun er én
ting, paa hvilken sand fred kan bygges – og det er, at vi giver Kristus ret, og lader
ham faa magt over vore sind. Vi maa lære af ham, hvad der er livets sande

mening og maal, og af ham bringes til sandt forhold til Gud og til hinanden. Det er ikke den ene eller den anden parts sejr i krigen, der er det afgørende, men sindenes omvendelse til Kristus. Jeg tror ikke, at det blot er Europas storbyer og de store krigsførende lande, den levende Kristus græder over. Jeg tror, at han
70 ogsaa græder over det København og det Danmark, der endnu saa lidt synes at kende sin besøgelsestid og at forstaa, hvad der tjener til dets fred. De fleste lever jo videre i den gamle skure og tænker i de gamle baner. De forstaaer ikke virkelig, at der maa gores en ny begyndelse paa et helt nyt grundlag. Vi maa tage Kristus ind i vort liv og lade ham faa magten i vore hjerter. Vi maa lade hans aand
75 komme til at raade i vore hjem. Og vi maa lade ham lære os at leve sammen i det store danske hjem og at søge det, der er Guds vilje. Kun deri er der fred for os, men deri er ogsaa en fred, der er stærkere end alle ydre forhold og vanskeligheder.

80 Jøderne vilde gerne have haft, at Kristus skulde have drevet Romerne ud af landet. Men Kristus gjorde noget andet, han tog fat paa deres Gudsyndelse. Den var besmittet og forfalsket. Lad os heraf lære, at det vigtigste for et folk ikke er, hvordan dets ydre forhold er, men hvilken helligdom, det bærer i sig, hvordan det dyrker og tjener Gud.

85 Der er en falsk Gudsyndelse, der har vokset sig stærk i de gamle kristne folk, dyrkelsen af velstand, af den materielle besiddelse og nydelse. Fortjenesten, ejendommen, den økonomiske sikkerhed og fremgang, det materielle velvære er blevet de største og vigtigste ting for de mange. Det er blevet de Guder, der er
90 blevet dyrket i det praktiske liv og i sindenes lønlige tro og kærlighed. Og det er denne falske Gudsyndelse, der har ført folkene ud i al den syndige strid, som foregaar paa Guds jord. Der er ingen fred mulig hverken i hjerterne eller mellem mennesker, hvor disse Guder har magt.

95 Det er ikke valget mellem politiske systemer, der nu er det mest afgørende og skæbnesvangre for Europas folk, men valget mellem Guder. Humanismen har ment at kunne skyde afgørelsen i Gudstroen til side med løsenet: »Lad os blot være humane.« Men det menneskelige er noget, der befinder sig midt mellem himmel og helvede. Det er den grund, paa hvilken aanderne kæmper.
100 Mennesker tjener enten Gud eller afguderne, er enten under Guds herredømme eller priggivet dæmonernes. Vi oplever, hvordan nye Guder rejser sig paa humanismens ruiner. I virkeligheden er det ikke nye Guder – de har længe været dyrket, ogsaa bag et ydre skin af kristelighed. Disse Guder magten, nydelsen,

105 pengene – kan ikke skabe fred. Hvor de dyrkes, vil der være fredløshed i
hjerterne og krig mellem mennesker.

Der er kun én magt, der kan forløse fra angsten og begæret, disse to
tvillingsøstre, der skaber fredløshed og krig. Det er Guds kærlighed, der møder
110 os i Kristus. Der er ikke frelse eller haab i noget andet end i, at vi vender os mod
Kristus og ved ham lærer at dyrke og tjene den ene sande Gud med tanke, hjerte
og handling. Vi maa undsige de falske Guder, hvad navne de end bærer, og
vendt mod Kristi kærlighed bekende: »Der er ej anden Gud« — »Dig vil jeg
elske, du min styrke, dig vil jeg med min gerning dyrke.« Det er det afgørende
115 livsvalg, det her gælder.

Man søger at komme uden om det totalitære i denne livsafgørelse ved at dele det
saadan, at man giver Kristus helligdommen, medens man i hverdagslivet lader de
andre ting være de første og dér med sin praktiske livsholdning hylder de andre
120 Guder. Det gaar ikke. Kristus vil ikke blot være i helligdommen. Han vil ind i
hjerterne og i hele folkets liv. Han vil raade i byens liv gennem mennesker, der
har ham til herre.

Jesus mente ikke, at det blot var templet, der skulde være hellig grund. Hele
125 menneskelivet skal være hellig grund, hvor faderen æres og tjenes. Billedet af
Jesus, der uddriver kræmmerne, maa udvides for os til et billede af, hvordan
Jesus vil drive kræmmeraanden ud af menneskelivet og folkelivet. Han vil ikke
blot øve sin gerning med de enkelte, men ogsaa rense og forløse folkelivet fra
den aand, der betyder dyrkelse af falske Guder, og som bringer fordærv og
130 ufred.

Det er gennem den kristne kirke, at den levende Kristus saadan vil virke ind i
folkelivet og bringe mennesker til at kende og tjene den sande Gud. Naar derfor
Kristus med sorg ser paa, hvordan det staar til i folket — hvor megen blindhed
135 for livets sande værdier og maal, der findes da vil han vende sit blik mod den
kirke i folket, der bekender hans navn. Hans øjne vil gennem byens myldrende
liv søge de steder, hvor kristne samles til Gudsdyrkelse, og han vil se efter, om
den kristne kirke opfylder sin bestemmelse og er det lys og salt i folkets liv, som
den er sat til at være.

140

Kristus sendte sine disciple ud i folkene, for at de i hans navn skulde forkynde
det gode budskab om Guds rige og uddrive de onde aander. Hvordan sker dette

iblandt os? Hvordan udgaar der rensende og livsforandrende kraft fra den
145 kristne kirke til det danske folks liv? Hvordan fører kirken i Danmark danske til
at kende Gud saadan, at der kommer en ny aand ind i deres liv og dermed i
landets liv?

Man taler i denne tid i kirkelige kredse ofte med beklagelse og sorg om, at de
150 fleste i vort folk stadig gaar kirken forbi. Trods tidens alvor holder de fleste sig
stadig borte fra kirken og dens forkyndelse af Kristus. Erfaringen ude blandt
folk viser imidlertid, at dette ikke uden videre skyldes, at mennesker ikke tænker
over disse ting eller spørger efter Gud. Hvorfor kommer de da ikke? Ja, hvorfor
ikke? Der kan være mange grunde, men vi kristne maa først og fremmest tænke
155 paa, hvad skyld vi selv har deri.

Jesus græd over byen, men over kirken svang han svøben. Vi kan være tilbøjelige
til hellere at svinge svøben over dem uden for end i sorg over, hvordan det staar
til, at gaa ind under Jesu dom over os selv. Men det er det, vi maa gøre. Og saa
160 skal vi forstaa, at om mennesker ikke kommer til kirken, maa kirken komme til
mennesker. Og kirken er ikke blot helligdommen midt i byen med dens præster,
men alle dem, der tror paa Kristus. Den skal ikke blot fungere i folket ved sine
Gudstjenester, men ogsaa ved, at der ude i folkets liv er kristne, der ved deres ord
og liv er vidner om Kristus og bliver hans redskaber over for dem, der spørger og
165 søger, men ikke af sig selv kommer til kirke. Det er her, at vi kristne svigter. Vi
bringer ikke vidnesbyrd om Kristus blandt de andre og viser dem ikke Kristus,
som vi skulde det.

Det var i forgaarden af templet, at det, som harmede Jesus og forstyrrede de
170 søgendes indtryk af det hellige, foregik. Hvor er forgaarden hos os? Den er over
alt i det daglige liv, hvor søgende og spørgende mennesker kommer i kontakt
med nogen fra den kristne menighed. Hvad indtryk faar de da gennem os?
Mærker de, at det er sandhed og virkelighed, at vi i tro paa Jesus er blevet børn af
den himmelske fader? Viser vi dem den fred, som kun han kan give? Taler vor
175 holdning og handlemaade til dem om Guds kærlighed? Eller taler vort liv og
vore gerninger saa højt om en Gudsyndelse af anden art end den, vi gaar til i
kirken om Søndagen – om pengekærlighed, forfængelighed og herskelyst – at
det, vi taler om i vor kristne bekendelse, bliver uvirkeligt for dem?

180 Idet vi overvejer dette, vil vi igen lade billedet af Jesus, der rensar helligdommen,
tale til os – men denne gang ganske personligt. Hver enkelt kristens sind skal

være en helligdom, i hvilken faderen æres og dyrkes, og i hvilken hans aand bor. Paulus skriver til de kristne i Korinth: »Véd I ikke, at I er den levende Guds
185 tempel?« Har Jesus gjort dit sind til en helligdom for den sande Gud? Er han kommet saadan ind i dit inderste, at han har faaet magt i dig til at drive selviskhedens, urenhedens, forfængelig- hedens og begærlighedens aand ud og tage dit sind og din vilje i besiddelse for Gud?

190 Det, der gjorde, at Jesus saa brændende følte, at disse kræmmere maatte ud af helligdommen, var, at han saa paa helligdommen som sin faders hus. Han sagde: »Gør ikke min faders hus til en købmandsbod« (Johs. evang. 2,16). Det inderste i verdslighedens og materialismens overvindelse maa være, at vi kommer til at føle os selv og vort liv som Guds, ikke mere som vore egne, men som vor
195 faders. Sig til dig selv for Jesu ansigt: »Min sjæl skal ikke længere være en røverkule, men min faders. De urene tanker skal ikke have lov at husere i mig. Bekymringer, verdslige begæring, selvisk forfængelighed maa ikke faa magt i mig. I mig skal Gud raade. Mine tanker skal ære ham. Mit sind skal søge hans vilje. Mine gerninger skal tjene ham.« Saadan maa vi ikke blot éngang for alle,
200 men tillige dagligt paany indivi os selv til en helligdom for Gud.

Kristi gerning maa begynde i de enkeltes personlige liv. Her staar i første række kampen mellem Kristus og de falske Guder, mellem hans aand og verdslighedens, selviskhedens, materialismens aand. Først maa vi give ham vort
205 eget hjerte som helligdom og med ham i hjertet hellige vort daglige liv til at ære og tjene Gud. Saa kan vi med ham stride for at drive materialismens aand tilbage i vort folk ved kraften fra den sande Gudsdyrkelse levet ud i hverdagens liv. Det er ikke blot vore sjæle, der er Guds. Ogsaa vort land er bestemt til at være faderens hus. Det skal beboes af et folk, der ærer og tjener Gud, og lever
210 sammen, som det er hans vilje. Vi skal ikke overlade det hus, som vort land er, til kræmmere og røvere, men leve for, at dette lands liv maa ære faderen og præges af hans aand.

Kilde
215 Paul Brodersen: Lys i natten. Prædikener fra 1940-43. J. Frimodts Forlag, København. 1943

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
220 10. søndag efter trinitatis, Anden Verdenskrig, Danmarks besættelse 1940-1945, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/paul-brodersens-praediken-10-sondag-efter-trinitatis>

225

230

235

240

245

250

255